

VLAAMSE OVERHEID

Omgeving

[C – 2022/43011]

25 NOVEMBER 2022. — Ministerieel besluit houdende vaststelling van de maatregelen en de modaliteiten tot uitvoering van het natuurinrichtingsproject Graafweide-Schupleer en houdende ontheffing van verbodsbepalingen die gelden in het Vlaams Ecologisch Netwerk

Rechtsgronden

Dit besluit is gebaseerd op:

- het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, artikel 25, § 3, eerste lid, 2°, het laatst gewijzigd bij decreet van 26 april 2019, en artikel 47, vervangen bij het decreet van 19 juli 2002 en gewijzigd bij het decreet van 30 april 2004;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 23 juli 1998 tot vaststelling van nadere regels ter uitvoering van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, hoofdstuk V;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 21 november 2003 houdende maatregelen ter uitvoering van het gebiedsgericht natuurbeleid, artikel 27, gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 7 maart 2008;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot delegatie van beslissingsbevoegdheden aan de leden van de Vlaamse Regering, het laatst gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 8 juli 2022.

Vormvereisten

De volgende vormvereisten zijn vervuld:

- Het natuurinrichtingsprojectcomité heeft advies gegeven op 14 december 2021.
- De natuurinrichtingsprojectcommissie heeft advies gegeven op 21 december 2021.
- De Inspectie van Financiën heeft advies gegeven op 16 augustus 2022.

Motivering

Dit besluit is gebaseerd op de volgende motieven:

- Het projectrapport bevat een voorstel van de binnen het natuurinrichtingsproject Graafweide-Schupleer te treffen maatregelen en uitvoeringsmodaliteiten; tijdens het openbaar onderzoek van 1 oktober tot 30 oktober 2021 over het projectrapport werden bezwaren en opmerkingen ingediend.

- Het natuurinrichtingsproject geeft uitvoering aan de tussentijdse beslissing van 25 januari 2019 van de Vlaamse Regering over de voortgang van de gewestelijke planningsinitiatieven en projecten in de vallei van de Kleine Nete.

- Het natuurinrichtingsproject Graafweide-Schupleer is gelegen in de speciale beschermingszone 'BE2100424 Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden, binnen deelgebied 10 'Militair Domein Grobbendonk, Graafweide'.

- Het natuurinrichtingsproject Graafweide-Schupleer streeft het behoud en het herstel na van: een natte natuurkern van 150 ha bestaande uit een mozaïek van natte ruigtes, bossen, moerassen en graslanden; het bereiken van een goede ecologische toestand van rivier- en beekstelsel van Kleine Nete, Aa, Tweede Beek, Derde Beek, Schupleerloop en Graafweidebeek in functie van de realisatie van rivier- en beekhabitats. Er wordt gewerkt aan de instandhoudingsdoelstellingen door het gebied zodanig in te richten dat de aanwezige natuurwaarden er optimaal beschermd worden en verder kunnen ontwikkelen. Het gaat voornamelijk om herstelmaatregelen voor Veldrusgrasland (6410_ve), Voedselrijke alluviale ruigtes (6430_hf), laaggelegen schraal hooiland (6510_hua), mineraalarm overgangsvveen (7140_meso), mesotroof elzenbroekbos (91E0_vm) en laaglandrivieren (3260), waarbij deze habitats uitstekende leefgebieden zijn voor o.a. Kleine Modderkruiper, Beekprik, Rivierprik, Rivierdonderpad, Laatvlieger, Watervleermuis, Franjestaart, Rosse Vleermuis, Dwergvleermuis spec., Ijsvogel, Bruine Kiekendief, Middelste Bonte Specht, Zwarte Specht, Blauwborst, Wespandief en Porseleinhoen.

- Het natuurinrichtingsproject Graafweide-Schupleer is gelegen in het Interfluvium Kleine Nete en Aa met Graafweide, een Beschermd cultuurhistorisch landschap sinds 19 september 2005. Het project is ook gelegen in het sinds 10 mei 2012 vastgesteld landschapsrelict "Samenvloeiingsgebied van de Kleine Nete en Aa". De beoogde maatregelen zijn gericht zijn op de verdere bescherming, instandhouding en inpasbare beleving van de aanwezige historische landschapswaarden.

- Het natuurinrichtingsproject Graafweide-Schupleer kan uitvoering geven aan het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de afbakening van landbouw-, natuur- en bosgebieden in de vallei van de Kleine Nete en Aa van N19 tot Grobbendonk, wat betreft deelgebied Graafweide Schupleer.

- In het projectgebied komen bepaalde knelpunten voor ten aanzien van de natuur en het natuurlijk milieu zoals de vermessing en de eutrofiëring van natuurkernen door overstroming met oppervlaktewater afkomstig uit de landbouwgebieden, de verstoring van infiltratie-kwelsysteem, de versnippering van habitats en leefgebieden, de opgehoogde gronden, drukke verkeersassen die het gebied scheiden van noordelijk gelegen natuurgebieden, niet afdoende infrastructuur ten behoeve van recreatie en natuureducatie.

- Natuurinrichting is essentieel om een gecoördineerde oplossing te bieden voor de knelpunten die in het projectgebied aanwezig zijn en met behulp van de maatregelen voorzien voor natuurinrichting, zoals kavelruil, infrastructuur- en kavelwerken, aanpassing van de wegen en van het wegenpatroon, bewarende maatregelen, waterhuishoudingswerken, grondwerken en de uitbouw van natuureducatieve voorzieningen kunnen de knelpunten ten aanzien van natuur en natuurlijk milieu worden opgelost.

- Natuurinrichting is essentieel voor het behoud en het herstel van de waardevolle biotopen in het projectgebied, zoals blauwgraslanden en glanshavergraslanden, mesotrofe elzenbroekbossen, weide- en akkervogelbiotopen voor de ontwikkeling van de potentiële natuurwaarden die gepaard gaan met een kwalitatieve verbetering en kwantitatieve oppervlaktetoename van de hoger vermelde biotopen van Europees belang en het instrument natuurinrichting biedt de mogelijkheden om de natuurwaarden te verhogen onder meer door waterhuishoudingswerken waardoor het kwelwater langer wordt opgehouden en waardoor verontreinigingsbronnen worden afgekoppeld of omgeleid, door het creëren van een aaneengesloten gebied door middel van kavelruil, door infrastructuur en kavelwerken, om bosvorming te realiseren en kleinschalige landbouwverbeteringswerken te kunnen doen.

- Bepaalde maatregelen die voorzien zijn in het inrichtingsproject Graafweide-Schupleer zijn volgens artikel 25, § 3, eerste lid, 2° van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu verboden zijn in het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN); de minister bevoegd voor het natuurbehoud kan een algemene ontheffing geven voor maatregelen die verboden zijn in het VEN.

- Het projectrapport werd opgemaakt in samenwerking met het Agentschap voor Natuur en Bos; de aanvraag tot algemene ontheffing werd geïntegreerd in het projectrapport; het projectrapport bevat de vereiste elementen zoals bepaald in artikel 27 van het besluit van de Vlaamse Regering van 21 november 2003 houdende maatregelen ter uitvoering van het gebiedsgericht natuurbehoud.

- Het Agentschap voor Natuur en Bos oordeelde dat de activiteit geen onvermijdbare en onherstelbare schade veroorzaakt aangezien uit de omschrijving in het projectrapport van de visie en de realisatie van de voorgestelde natuurinrichtingsmaatregelen en hun impact blijkt dat het natuurinrichtingsproject juist gericht is op het behoud en herstel van de natuurwaarde; deze beoordeling van het Agentschap voor Natuur en Bos wordt gevolgd.

- Het Agentschap voor Natuur en Bos oordeelde dat de activiteit voldoet aan de geldende code van goede natuurpraktijk; deze beoordeling van het Agentschap voor Natuur en Bos wordt gevolgd.

- De paragraaf "Watertoets" uit het projectrapport bevat een beschrijving en beoordeling van de effecten van de voorziene natuurinrichtingsmaatregelen op het watersysteem en een toetsing aan de relevante doelstellingen en beginselen, vermeld in artikel 5, 6 en 7 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid.

- Hieruit blijkt dat er geen schadelijke effecten verwacht worden op het watersysteem; bovendien dragen de voorziene natuurinrichtingsmaatregelen bij tot de relevante doelstellingen en beginselen uit het voornoemde decreet van 18 juli 2003 en hebben zij een positieve impact op het watersysteem.

Juridisch kader

Dit besluit sluit aan bij de volgende regelgeving:

- Het ministerieel besluit van 16 april 2019 tot instelling van het natuurinrichtingsproject Graafweide-Schupleer.
DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME BESLUIT:

Artikel 1. Overeenkomstig artikel 27 van het besluit van de Vlaamse Regering van 23 juli 1998 tot vaststelling van nadere regels ter uitvoering van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu worden voor het natuurinrichtingsproject Graafweide-Schupleer de volgende maatregelen vastgesteld:

- 1° kavelruil uit kracht van wet, met inbegrip van herverkaveling;
- 2° infrastructuur- en kavelwerken;
- 3° aanpassing van de wegen en van het wegenpatroon;
- 4° het tijdelijk beperkingen opleggen aan het genot van onroerende goederen tijdens de uitvoering van het natuurinrichtingsproject;
- 5° waterhuishoudingswerken zoals peilwijzigingen, wijziging van de structuurkenmerken van de waterlopen, aanpassen van het afwateringspatroon en aanpassing van de watertoevoer en -afvoer;
- 6° grondwerken zoals reliëfwijziging en afgraving;
- 7° de uitbouw van natuureducatieve voorzieningen;
- 8° erfdiensbaarheden vestigen of afschaffen.

Art. 2. Overeenkomstig artikel 27 van het besluit van de Vlaamse Regering van 23 juli 1998 tot vaststelling van nadere regels ter uitvoering van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu worden voor het natuurinrichtingsproject Graafweide-Schupleer de volgende modaliteiten tot uitvoering vastgesteld:

1° Kavelruil uit kracht van wet, met inbegrip van herverkaveling, waaronder dient verstaan te worden in dit besluit, waaronder dient verstaan te worden in dit besluit: het ruilen van eigendom en gebruik van percelen of delen ervan ten behoeve van natuurbescherming, natuurontwikkeling en inrichting van recreatieve voorzieningen;

2° infrastructuur- en kavelwerken, waaronder dient verstaan te worden in dit besluit:

- a) vervangen, plaatsen of verwijderen van omheiningen en andere constructies;
- b) aanplantingen;
- c) bebossing;
- d) verwijderen kaprijpe bomen en exoten;
- e) rooien van bossen;
- f) plaatsen klein infrastructuur zoals reespiegels;

3° aanpassing van wegen en van het wegenpatroon, waaronder dient verstaan te worden in dit besluit:

- a) vrijkappen, maaien, frezen, aanvullen met zand/teelaarde;
- b) draadgeleiding;
- c) plaatsen van wegwijzers;

4° het tijdelijk beperkingen opleggen aan het genot van onroerende goederen tijdens de uitvoering van het natuurinrichtingsproject, met name deze nodig voor het uitvoeren van de geplande inrichtingsmaatregelen;

5° waterhuishoudingswerken, waaronder dient verstaan te worden in dit besluit:

- a) dempen of verondiepen van grachten en waterlopen, verleggen van tracés van grachten, het plaatsen van stuwen, oplossen van vismigratieknelpunten;
- b) ontslibbing waterlopen/grachten;
- c) natuurlijker maken van de structuur van de waterlopen: aantakking meanders, oeverherinrichting van waterlopen;

6° grondwerken, waaronder dient verstaan te worden in dit besluit:

- a) afgraven van fosfaatverrijkte gronden;
- b) profileren, egaliseren en/of werken volgens bestaande microreliëf;

7° de uitbouw van natuureducatieve voorzieningen, waaronder dient verstaan te worden in dit besluit:

- a) plaatsen van onthaal- en wandelinfrastructuur zoals banken, picknicktafels, infoborden, uitkijkplatforms, knuppelpaden, wandelbruggen, halfverhardingen en geleidingen;
- b) inrichten van een natuurspeelzone;

8° erfdiensbaarheden vestigen of afschaffen, in geval deze nodig voor de bestending van het natuurinrichtingsproject.

Art. 3. Voor de maatregelen en de modaliteiten tot uitvoering van het natuurinrichtingsproject Graafweide-Schupleer, vermeld in artikel 1 en 2, die volgens artikel 25, § 3, eerste lid, 2° van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu verboden zijn in het VEN, wordt een algemene ontheffing gegeven overeenkomstig artikel 27 van het besluit van de Vlaamse Regering van 21 november 2003 houdende maatregelen ter uitvoering van het gebiedsgericht natuurbeleid.

Art. 4. De maatregelen en de modaliteiten tot uitvoering van het natuurinrichtingsproject Graafweide-Schupleer, vermeld in artikel 1 en 2, zijn verenigbaar met het watersysteem en met de relevante doelstellingen en beginselen, vermeld in artikel 5, 6 en 7 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid.

Art. 5. De betrokken werken en modaliteiten kunnen enkel gefinancierd worden binnen de grenzen van de middelen die in het jaar van uitvoering op de begroting beschikbaar zijn.

Brussel, 25 november 2022.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,
Z. DEMIR

